

Záměr
na vyhlášení zvláště chráněného území

ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny v platném znění
a § 10 vyhlášky č. 45/2018 Sb.

přírodní památka

Vystrkov

1. Název zvláště chráněného území:

Vystrkov

2. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

přírodní památka (dále jen "PP") ve smyslu § 36 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen „ZOPK“)

3. Předměty ochrany a jejich popis:

3.1 Souhrnná charakteristika předmětů ochrany:

Stanovištně původní lesní společenstva, společenstva suchých acidofilních a mezofilních trávníků a výchozy kambrických hornin se zkamenělinami.

3.2 Popis předmětů ochrany:

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
mozaika společenstev: Mezofilní ovsíkové louky T1.1, Acidofilní suché trávníky T3.5, Acidofilní trávníky mělkých půd T5.5	35	<p>Mozaika nevyhraněných společenstev suchých acidofilních trávníků, mezofilních ovsíkových luka trávníků mělkých půd s dominancí psinečku obecného (<i>Agrostis capillaris</i>), kostravy ovčí (<i>Festuca ovina</i>), k. červené (<i>F. rubra</i>) a výskytem druhů hvozdík kartouzek (<i>Dianthus catusianorum</i>), mochna stříbrná (<i>Potentilla argentea</i>), m. jarní (<i>P. tabernaemontani</i>) a m. přímá, (<i>P. recta</i>), mateřídouška vejčitá (<i>Thymus pulegioides</i>) a jetel ladní (<i>Trifolium arvense</i>), místy přecházející až do efemérní vegetace na nejmělkších půdách nebo v ploškách narušovaných kutáním břídlíce s křivatcem rolním (<i>Gagea villosa</i>), osívkou jarní (<i>Erophila verna</i>), bělolistem rolním (<i>Filago arvensis</i>), hvozdíčkem prorostlým (<i>Petrorhagia prolifera</i>) a rozhodníkem šestiřadým a skalním (<i>Sedum sexangulare</i>, <i>S. reflexum</i>).</p> <p>V současnosti společenstva těchto trávníků zaujímají cca 15–20 % rozlohy bezlesí. Cca 20–25 % plochy pokrývá křoví, na úživnějších místech (bývalá polička) silně expanduje třtina křovištní (<i>Calamagrostis epigejos</i>).</p>
Acidofilní teplomilné doubravy L6.5 a Suché acidofilní doubravy L7.1	20	<p>Doubravy s příměsí borovice (<i>Pinus sylvestris</i>), břízy (<i>Betula pendula</i>) a vzácně jeřábu chlumního (<i>Sorbus collina</i>). V podrostu se místy hojně vyskytují druhy teplomilných doubrav bělozářka liliovitá (<i>Anthericum liliago</i>) a b. větevnatá (<i>A. ramosum</i>), zvonek broskvolistý (<i>Campanula persicifolia</i>), řimbaba okoličnatá (<i>Pyrethrum corymbosum</i>) nebo jetel alpský (<i>Trifolium alpestre</i>), vzácněji pak kociánek dvoudomý (<i>Antennaria dioica</i>) a vemeník dvoulistý (<i>Platanthera bifolia</i>). Místy je podrost chudší s třtinou rákosovitou (<i>Calamagrostis arundinacea</i>), černýšem lučním (<i>Melampyrum pratense</i>), bikou bělavou (<i>Luzula luzuloides</i>) a borůvkou (<i>Vaccinium myrtillus</i>).</p> <p>Na porosty doubrav navazují ochuzené dubohabřiny a kulturní bory s příměsí borovice černé (<i>Pinus nigra</i>).</p>

B. útvary neživé přírody

útvár	geologická charakteristika	popis útvaru
klasická výchozová oblast jineckého souvrství kambrické příbramsko-jinecké pánve s četnými paleontologickými lokalitami	výchozy a sběratelské jámy v břidlicích, prachovcích až jemnozrnných drobách jineckého souvrství (kambrium) s bohatou fosilní faunou	desítky výchozů a sběratelských jam v jineckém souvrství zachycují zhruba svrchní $\frac{2}{3}$ z celkové mocnosti jineckého souvrství; tradiční paleontologické lokality v rozsahu biostratigrafických zón od středních poloh biozóny <i>Acadolenus snajdri</i> po vysoké polohy biozóny <i>Ellipsocephalus hoffi</i> - <i>P. (Rejkocephalus)</i> - <i>Lingulella</i> (ve smyslu Fatka & Szabad 2014)

4. Cíl ochrany:

Cílem ochrany je mozaika polopřirozených společenstev trávníků prostá invazních a expanzivních druhů. V lesnaté části jde o ponechání lesa samovolnému přirozenému vývoji v bezzásahové části a na zbytku území les s dřevinnou skladbou blíží se přirozené druhové skladbě pro dané stanoviště.

V případě paleontologické lokality její zachování pro vědecký výzkum (zabránění zavážení odpadem či zahrnování sběratelských jam, zarůstání vegetací), současně ale zabránění nadměrné těžbě fosiliferních vrstev přímo z výchozů nebo z dosud neporušených vrstev v hlubokých výkopech.

5. Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky přírodních památek jsou stanoveny v § 36 ZOPK.

6. Návrh bližších ochranných podmínek:

V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 ZOPK se navrhuje, aby na území nově navržené PP bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- povolovat a provádět změny druhů pozemků a způsobů jejich využití
- provádět stavební činnost nebo terénní úpravy (vč. provozního zpevnování lesních svážnic, technologických linek a lesních stezek a pěšin),
- těžít nerosty, horniny a provádět geologické práce spojené se zásahem do zemského povrchu
- sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti či sběru lesních plodů,
- umísťovat myslivecká zařízení sloužící k příkrmování a vnaďení zvěře, deponovat krmení pro zvěř a provádět její příkrmování a vnaďení,
- používat chemické prostředky a hnojiva.
- zřizovat skládky jakýchkoli materiálů, a to i dočasné, včetně uložení dřevní hmoty.

7. Vymezení ochranného pásma:

Zvláště chráněné území se v souladu s § 37, odst. 2 ZOPK navrhuje vyhlásit bez ochranného pásma

8. Územně správní zařazení území:

PP:

kraj: Středočeský
okres: Příbram
obec s rozšířenou působností: Příbram
obec s pověřeným obecním úřadem: Příbram
obec: Jince
katastrální území: Jince, Jince v Brdech

9. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených záměrem PP:

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: Jince v Brdech [930270]

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
876		ostatní plocha	jiná plocha	167282	165775
860		ostatní plocha	jiná plocha	70646	70439
Celkem					236214

Katastrální území: Jince [660281]

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
1353/1		lesní pozemek		790131	302651
1353/6		lesní pozemek		129	129
1364/48		ostatní plocha	jiná plocha	13841	10448
Celkem					313228

*výměry částí parcel zasahující do PP byly vypočteny v GIS na základě katastrální mapy s využitím podkladu lesnické obrysové mapy.

Ochranné pásmo zvláště chráněného území:

ZCHÚ se vyhláší bez ochranného pásma.

10. Předpokládaná výměra zvláště chráněného území:

PP: 54, 94 ha

Výměry částí parcel zasahujících do PP byly stanoveny v prostředí GIS pomocí ořezu katastrální mapy s využitím podkladu lesnické obrysové mapy.

11. Odůvodnění záměru:

11.1. Historie ochrany území:

Před několika desítkami let se VÚ Brdy pokusil na Vystrkově připravit maloplošnou ochranu přírody, kdy hlavním motivem bylo zřejmě zachovat světlé listnaté lesy na J a JZ úbočí s bohatou flórou, jeden z posledních ostrůvků termofytika pronikajícího údolím Litavky do Brd (úseky botanicky poměrně bohatých doubrav), ale i snaha omezit narušování terénu amatérskou paleontologickou činností. Dosud lze místy nalézt tehdejší oficiální tabule se státním znakem a nápisem Chráněné území, k formalizaci ochrany zde ale nikdy nedošlo. Od roku 1978 je vymezená 8,8 ha oblast přirozeného lesa, stupeň přirozenosti "les přírodě blízký" (<https://pralesy.cz/71002-jince-vystrkov>). Od 1. 1. 2016 je území součástí II. zóny CHKO Brdy.

11.2. Hlavní důvody zpracování záměru na vyhlášení PP:

Kopec Vystrkov v sobě spojuje mimořádné spojení hodnot živé i neživé přírody. V případě přírodních společenstev jde o škálu od člověkem změněných narušovaných trávníků až po zachovalý lesní biotop ponechaný samovolnému vývoji, byť se na části území nachází nepůvodní, jednotlivě vtroušená borovice černá. V rámci CHKO Brdy i bližšího okolí se jedná o jedinečnou kombinaci, obsahující navíc pro Brdy neobvyklé teplomilné prvky s řadou ohrožených druhů.

Nadnárodní význam kambrických fosilií jineckého souvrství z této lokality je opakovaně doložen. Odborná doporučení ochrany paleontologické lokality existovala již za existence vojenského újezdu např. od Chlupáče (1994) nebo Fatky (1992); nověji před i po vyhlášení CHKO Brdy (Žák et al. 2012, Žák et al. 2017).

11.3. K názvu zvláště chráněného území:

Vystrkov je název kopce, na němž se PP nachází a zaujímá jeho podstatnou část, jedná se o zařité pojmenování paleontologické lokality.

11.4. Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území:

Navrhované území kopce Vystrkova v sobě kombinuje jak hodnotné přirozené lesní společenstvo, tak i člověkem vytvořená a udržovaná společenstva trávníků poměrně velké rozlohy, která vyžadují aktivní managementová opatření pro udržení a zlepšení stavu předmětů ochrany. Hodnotná je rovněž složka neživé přírody – usazeniny jineckého souvrství – která vystupuje na povrch na většině území PP. Ačkoliv je tedy navrhované území heterogenní a jeho součástí je i přírodě blízký lesní porost, převažují faktory hovořící pro zařazení území do kategorie ochrany dle § 36 odst. 1 ZOPK. přírodní památka – „přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných

nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk.“

11.5. K předmětům ochrany:

Předměty ochrany jsou navrhovány tak, aby zahrnovaly hlavní přírodní hodnoty a biotopy jak bezlesí, tak lesnaté části kopce Vystřkov, stejně jako útvar neživé přírody, jímž je bohaté paleontologické naleziště.

11.6. K cílům ochrany:

Cíle ochrany jsou formulovány v souladu s ustanoveními § 36 odst. 2 ZOPK, tak, aby bylo zajištěno zachování předmětů ochrany v příznivém stavu.

11.7. K návrhu bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky PP jsou navrženy v souladu s ustanovením § 44 odst. 3 ZOPK a jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou zcela ošetřeny základními ochrannými podmínkami PP nebo základními a bližšími ochrannými podmínkami CHKO Brdy a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

11.8. K jednotlivým bližším ochranným podmínkám:

ad a) provádět změny druhů pozemků a způsobů jejich využití,

Předměty ochrany PP jsou vázány na stávající druh pozemků; jedná se o lesní pozemky se způsobem využití jiný než hospodářský les, na bezlesí pak jde o ostatní plochu. Změna druhu a způsobu využití pozemků znamená potenciální ohrožení předmětů ochrany PP. Proto je navrhováno vázat změnu druhu pozemků na souhlas orgánu ochrany přírody.

ad b) provádět stavební činnost nebo terénní úpravy (vč. provozního zpevňování lesních svážnic, technologických linek a lesních stezek a pěšin),

Území PP je v současné době bez staveb, jejich přítomnost by mohla znamenat ohrožení předmětů ochrany, stejně jako výrazné terénní úpravy či tvorba cestní sítě, kterou je zapotřebí sladit s potřebami předmětů ochrany. Ve výčtu činností vázaných na souhlas jsou i případy provozního zpevňování lesních svážnic, technologických linek a lesních stezek a pěšin, které by mohly být problematické s ohledem na použití nepůvodních materiálů.

ad c) těžit nerosty, horniny a provádět geologické práce spojené se zásahem do zemského povrchu

Stejně jako v případě terénních úprav, tak i zde by přítomnost těžeb či provádění geologických prací mohlo ve svém důsledku narušit celistvost biotopů, mikrolokality přítomných druhů a geomorfologii terénu, které jsou předměty ochrany.

ad d) sbírat či odchyťovat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti či sběru lesních plodů,

Přítomné populace rostlin a živočichů by mohly být sběrem či odchytom jedinců ohroženy, zejména pokud jde o druhy, které jsou uvedeny v červeném seznamu, avšak nejsou předmětem zvláštní druhové ochrany. Z uvedeného regulativu je vyloučen výkon práva myslivosti a sběr lesních plodů, tyto činnosti nejsou shledány jako škodlivé.

ad e) umisťovat myslivecká zařízení sloužící k příkrmování a vnaďení zvěře, deponovat krmení pro zvěř a provádět její příkrmování a vnaďení,

Předmětem ochrany jsou i oligotrofní biotopy, a proto je navržena regulace příkrmování zvěře, které, byť bodově, by mohlo zvyšovat obsah živin, ať už se jedná o živiny obsažené ve vlastních krmivech nebo o koncentrovanou defekaci zvířat v místě krmelišť a příkrmovacích zařízení. S příkrmováním, resp. zvýšenou koncentrací zvěře je spojené i riziko zavlečení nepůvodních druhů rostlin v krmivech, nadměrné narušování půdního krytu sešlapem a v neposlední řadě riziko navyšování škod zvěří na lesních porostech, zejména pokud se jedná o okus přirozeného zmlazení. Ve výčtu mysliveckých zařízení naopak nejsou zahrnuta ta, které slouží k lovu (posedy, kazatelny), jelikož regulace zvěře v lokalitě je jednoznačně v zájmu ochrany přírody.

ad f) používat chemické prostředky a hnojiva,

Přítomná společenstva jsou vázána na substráty s nižšími obsahy živin, zejména dusíku a fosforu. Hnojení zvyšuje obsah živin v půdě a tím vytváří podmínky pro rozvoj konkurenčně schopnějších druhů rostlin, které by mohly vést ke změně společenstev. Negativní efekt na přítomné populace by mohly mít rovněž změny chemické rovnováhy způsobené používáním chemických prostředků.

ad g) zřizovat skládky jakýchkoli materiálů, a to i dočasné, včetně uložení dřevní hmoty,

Skládkování materiálů i dřevní hmoty není vhodné zejména z důvodu poškozování půdního krytu a stojících stromů nebo narušení stanovištních podmínek citlivých lesních druhů. Dále pak může tímto dojít k nežádoucímu obohacení půdy humusem, zavlečení nepůvodních a invazních druhů rostlin.

11.9. K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Navrhovaná hranice PP na většině délky respektuje hranice parcel a geomorfologii terénu. Jižní a východní hranice vede převážně po zpevněných komunikacích. V západní části tvoří přirozenou hranici zlom prudkého svahu nad potokem a zároveň okraj lesního pozemku. Předěl lesa a bezlesí tvoří hranici i v severovýchodní části PP. Pouze na lesní půdě nekopíruje hranici parcel, ale hranici lesních oddělení (63 a 64 dle LHP pro LHC Jince), tvořené zřetelnou linkou vedenou po hřebeni kopce. Hranice PP na téměř celé ploše koresponduje s hranicí II. zóny CHKO. Jelikož se nachází na SV výběžku CHKO, část hranice PP zároveň kopíruje hranici CHKO.

11.10. K vymezení ochranného pásma:

PP Vystrkov se vyhláší bez ochranného pásma. Vzhledem k situaci v terénu a vedení hranice je ovlivnění dochovaného stavu předmětů ochrany činnostmi za hranicí PP nepravděpodobné. Na většině plochy je PP Vystrkov konvexním útvarem, území za hranicí se tak nachází níže po svahu, většinou ještě oddělené zřetelným terénním stupněm nebo hřbetem. Na lesní ploše se předměty ochrany nacházejí v bezzásahové části, která je od okolních lesních porostů oddělena obalovou zónou současného kulturního boru, který již sám plní funkci ochranného pásma.

Použité podklady a zdroje informací

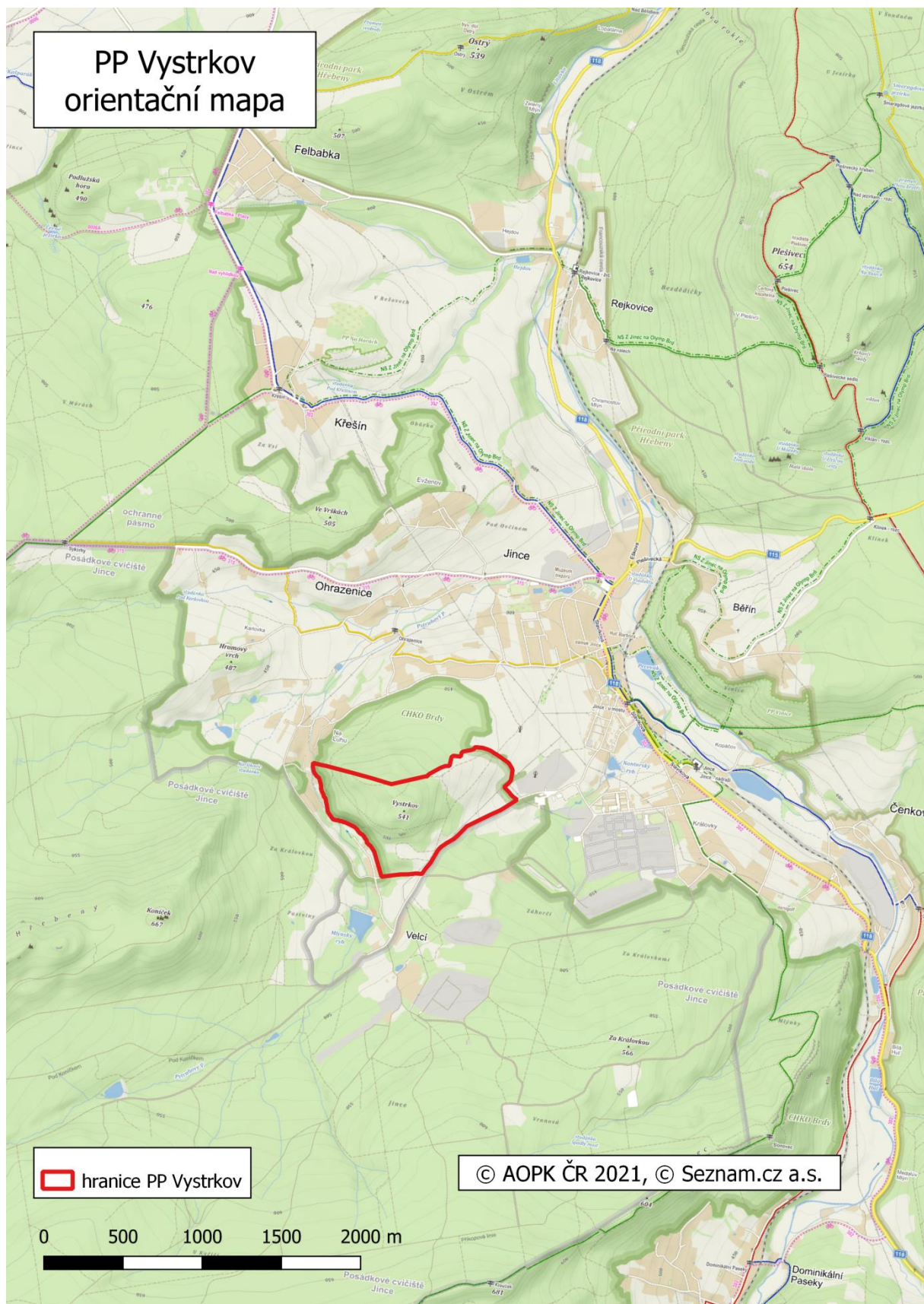
- Fatka O. & Kordule V. (1992): New fossil sites in the Jince Formation (Middle Cambrian Bohemia). – Věstník Českého geologického ústavu 67 (1): 47–60
- Fatka O. & Szabad M. (2014): Biostratigraphy of Cambrian in the Příbram - Jince Basin (Barrandian area, Czech Republic). – Bulletin of Geosciences, 89 (2): 413–429.
- Chlupáč I., Fatka O., Kraft J., Kukul Z., Mergl M., Mikuláš R. & Rejentová P. (1994): Ochrana a zhodnocení nejstarších makrofosilií na území Čech (spodní kambrium Brd). – Ms., závěrečná zpráva. dep. in Přírodovědecká fakulta UK Praha; Česká geologická služba-geofond P019755; 1–88
- Žák K., Mikuláš R. & Bosák P. (2012): Přehled významných geologických, paleontologických a geomorfologických lokalit a jevů Vojenského újezdu Brdy jako podklad pro navržení zonace, plánu péče a návrhu maloplošných zvláště chráněných území v připravované CHKO Brdy – Ms., depon. in Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Oddělení Správy CHKO Brdy.
- Žák K., Fatka O., Laibl L., Mikuláš R. (2017): Revize stavu paleontologických a geomorfologických lokalit na území CHKO Brdy. – Ms., Geologický ústav AV ČR, depon. in Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Oddělení Správy CHKO Brdy.

Přílohy:

1. Orientační mapa PP Vystrkov
2. Katastrální mapa se zákresem PP Vystrkov

PP Vystrkov orientační mapa

PP Vystrkov
katastrální mapa

